

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

"Het belang van de industrie in het Noorden 1950-2025"

TxU Symposium "Neue Kombinationen"
Mediacentrale Groningen, 7 december 2006

Prof. dr. Jouke van Dijk
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen

jouke.van.dijk@rug.nl www.joukevandijk.nl

1

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

Toestand Noordelijke economie

- Laatste 15 jaar is de groei van de werkgelegenheid en de productie groter of gelijk aan de landelijke ontwikkeling
- Concentratie van economische activiteiten en van de bevolking in de kernzones, met name Groningen-Assen, A7-zone en Westergo
- De achterstand in termen van het Langman werkgelegenheidscijfer wordt langzaam kleiner
- MAAR: de werkloosheid is nog hoger, er zijn meer WIA/WAO-ers en de participatiegraad is lager
- Economisch herstel + vergrijzing
- Einde van het regionaal beleid?

2

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

"Het belang van de industrie in het Noorden 1950-2025"

Dr. Lourens Broersma en Prof. dr. Jouke van Dijk

Onderzoek door de Rijksuniversiteit Groningen in opdracht van de Stichting TxU Noord-Nederland

Rapport Urban and Regional Studies Institute
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

69 bladzijden, 15 tabellen en 30 grafieken

3

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

Vragen over de industrie

- Verdwijnt de industrie?
- Is dat erg?
- Moeten / kunnen we er wat aan doen?

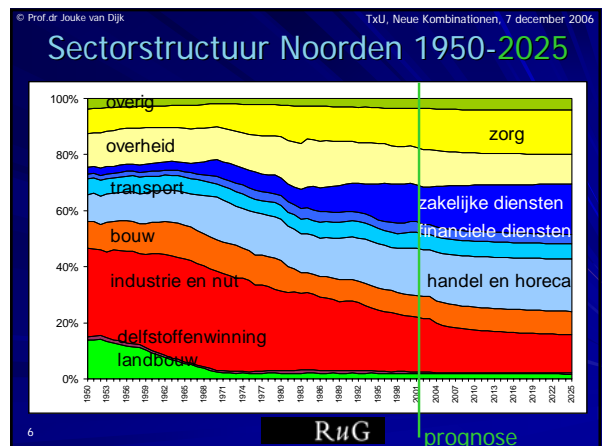
4

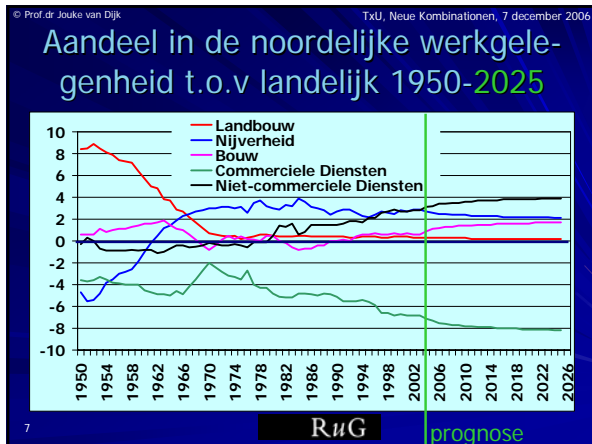
© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

De positie van de (maak)industrie

- Aandeel industrie in totale werkgelegenheid
- Absolute aantal banen in de industrie
- Verschillen tussen bedrijfstakken
- Dynamiek baanvernietiging en baancreatie
- Verwevenheid industrie en diensten
- Exportoriëntatie en innovativiteit
- Toegevoegde waarde
- Arbeidsproductiviteit
- Voorspelling tot 2025

5

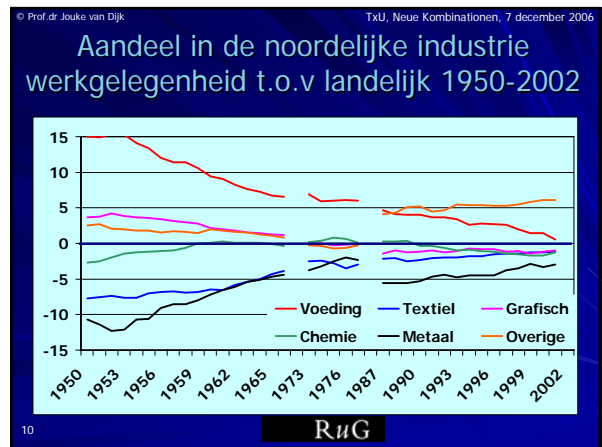
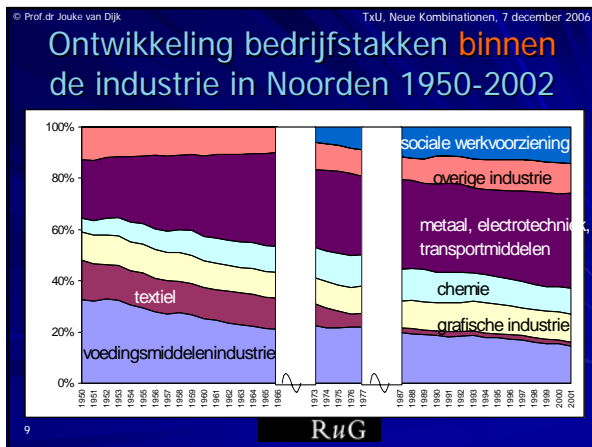

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

Conclusie

- Aandeel industrie neemt verder af tot 2025
- Zakelijke diensten, handel & horeca en zorg nemen toe
- Het Noorden t.o.v. Nederland: meer industrie, meer bouw en vooral meer niet-commerciële diensten
- MAAR: zakelijke diensten blijven ver achter

8 **RuG**

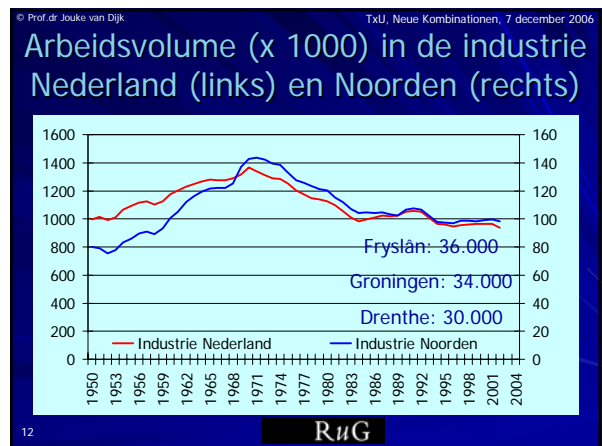

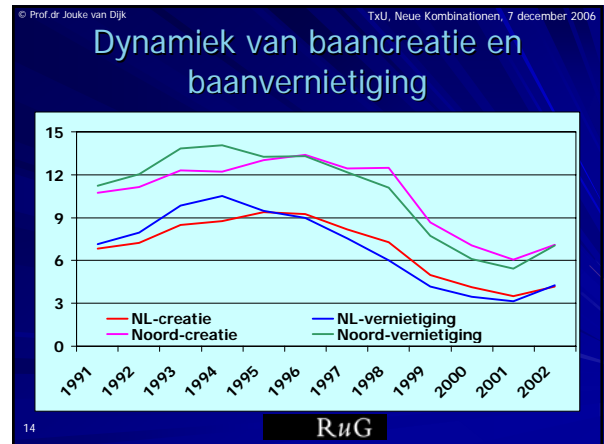
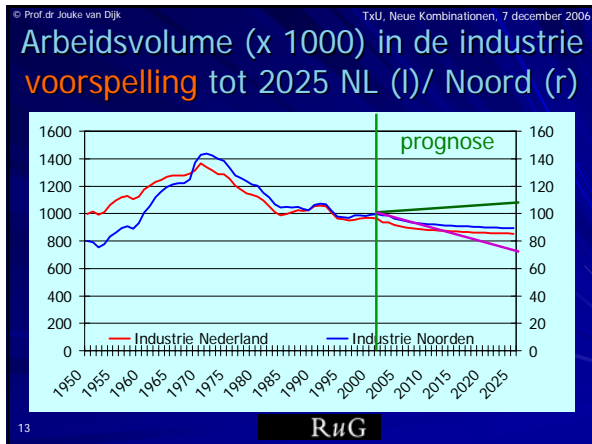
© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

Conclusie

- Bedrijfstakken voeding en textiel nemen sterk af
- Metaal – elektro neemt toe, net als de sociale werkvoorziening
- Noorden t.o.v. Nederland: bedrijfstakkenstructuur van de industrie gaat steeds meer op Nederland lijken
- Maar hoe zit het met het aantal banen?

11 **RuG**

- © Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006
- ### Conclusies industrie
- Aantal banen neemt netto de laatste 20 jaar maar langzaam af, maar: **veel dynamiek**
 - Productie neemt minder snel af dan banen: → groei arbeidsproductiviteit
 - Belang industrie is 25% groter inclusief indirecte effecten verwevenheid met diensten
 - Globalisering: Duitsland en Nederland beide netto exporteurs van industriële goederen; netto importeurs: UK, Polen, Hongarije en Tsjechië
 - In Niedersachsen en Weser-Ems meer industrie
 - **Industrie is in Nederland nog steeds belangrijk en voor het Noorden geldt dat nog sterker**
- 15 RuG

- © Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006
- ### Noordelijke economie
- Meer industrie, minder zakelijke diensten
 - Arbeidsproductiviteit in het Noorden per arbeidsjaar bijna € 5.000 lager dan nationaal, vooral laag in de industrie en de financiële sector en in de provincies Fryslân en Drenthe
 - Export van de industrie ca. 50%, vergelijkbaar met Nederland
 - Hogere dynamiek op de arbeidsmarkt
 - Lager scholingsniveau, minder innovatie
 - Minder externe adviseurs en commissarissen
 - Innovatie achterstand neemt toe
- 16 RuG

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

Goat het vanzelf goed?

17 RuG

- © Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006
- ### Conclusies onderzoek KvK Drenthe
- De verhouding werkgevers - werknemers is ouderwets en hiërarchisch met weinig zelfstandigheid weinig verantwoordelijkheid
 - De werknemers hebben geen ambitie: ze zijn blij met wat ze hebben en laten het er verder bij.
 - Werkgevers en werknemers steken de kop in het zand: cultuuromslag nodig anders lukt sociale en technische vernieuwing (proces- en produkt- en markt-innovatie) niet.
 - Ander onderzoek wijst in dezelfde richting, ook voor de rest van het Noorden
- 18 RuG

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

Arbeidsproductiviteit

- Lage arbeidsproductiviteit wil niet zeggen dat er niet hard gewerkt wordt, maar dat kan wel!
- Het kan ook liggen aan:
 - Verouderde machines, kleine bedrijven
 - Te weinig kennis en scholing
 - Soort product, sector
 - Marktsituatie: regionaal en (inter)nationaal
 - Slecht management
 - Slecht ondernemerschap

19

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

Arbeidsproductiviteit verhogen:

- inzet van **slimmere arbeid** (investeren in onderwijs- en om-, her- en bijscholing)
- investeringen in geavanceerde **kapitaalgoederen en ICT** (kennis- en innovatiebeleid)
- **slimmere inzet van arbeid** (verbetering van de interne arbeidsorganisatie binnen bedrijven)
- **externe organisatie en netwerken** (flexibiliteit van de economische structuur in combinatie met de zachte, harde en institutionele infrastructuur)

20

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

Conclusies

- Industrie kan toekomst hebben, maar ook inzetten op (zakelijke) diensten
- Samenwerken in plaats van concurreren, ook internationaal → transactiekosten
- Meer investeren in scholing, kennis en netwerken → technisch en sociaal: product-, proces- en marktinnovatie
- Open innovatie model – hogere arbeidsproductiviteit
- In plaats van Pieken in de Delta streven naar het creëren van een noordelijke hoogvlakte

21

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

Vragen over de industrie

- Verdwijnt de industrie?
- Is dat erg?
- Moeten / kunnen we er wat aan doen?

**Neue Kombinationen!
en TxU kan daarbij helpen**

22

© Prof. dr. Jouke van Dijk TxU, Neue Kombinationen, 7 december 2006

"Het belang van de industrie in het Noorden 1950-2025"

TxU Symposium "Neue Kombinationen"
Mediacentrale Groningen, 7 december 2006

Prof. dr. Jouke van Dijk
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen

23 jouke.van.dijk@rug.nl www.joukevandijk.nl